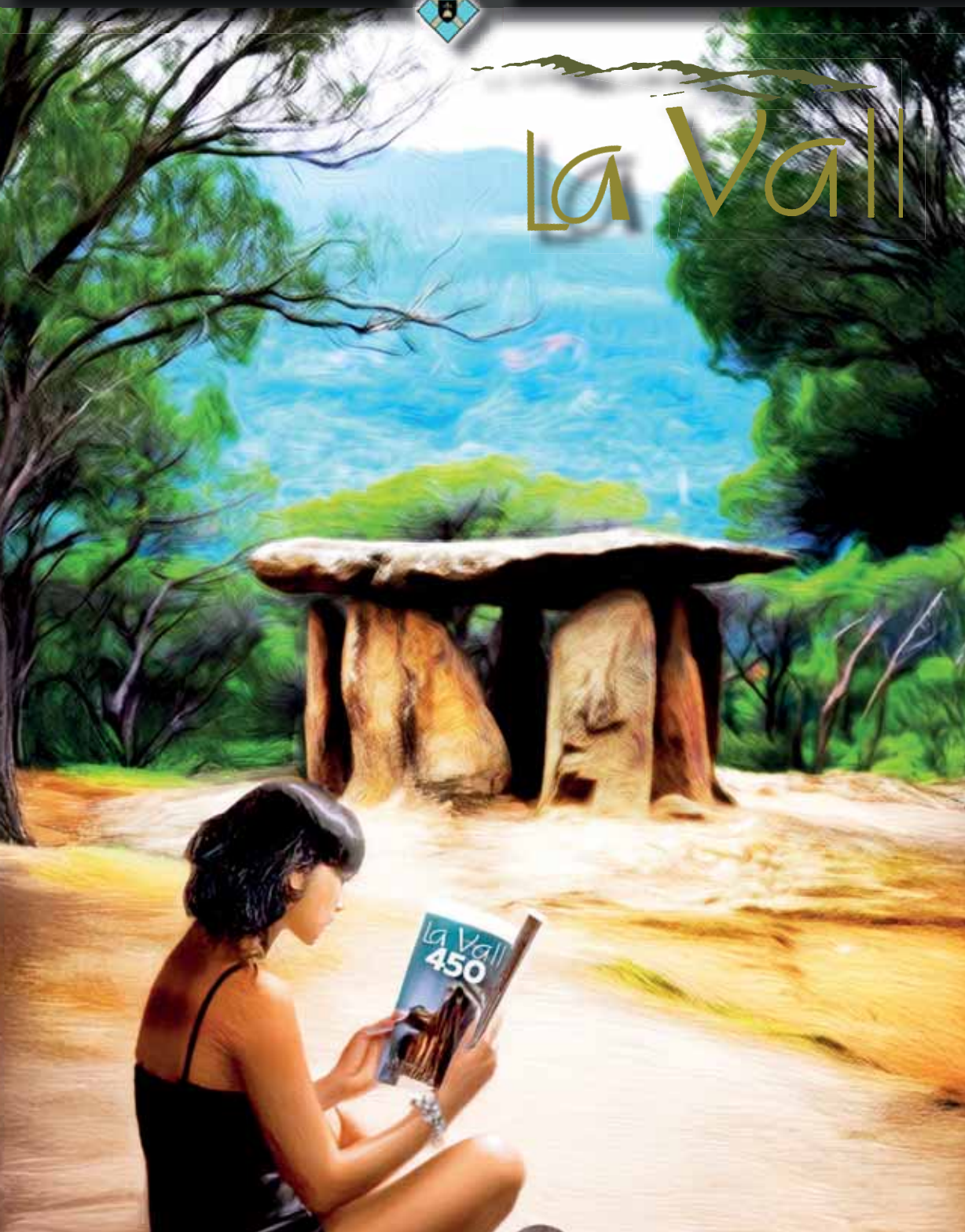

Núm. 450 Any XLIII Juny de 2025

La revista de l'Associació Cultural Vallgorguina

La Vall

El cabirol
Espai de natura i lleure

**ÀREA DE PÍCNIC I
BARBACOES**

Crta C - 61 km. 9 Vallgorguina
Tel: 659 791 053

FUSTER - EBENISTA

Jordi Campos Gárate

Tel. 689 65 33 14 • jordicampos@gmail.com

Alguersuari, 7
08470 Sant Celoni
Tel. 93 848 52 04
llibres@alguerset.com
www.alguerset.com

Braseria
**El Paller de
Can Pradell**

Vallgorguina
Tel. 606 009 884
Tel. 696 055 234 (Paco)

VALLGAEC, S.L.
Instal·lació Gas • Aigua
Electricitat • Calefacció
Climatització

C/ Montseny, 13 • 08471 Vallgorguina (BCN)
Tel. 93 867 87 48 • Mòbil: 610 861 637 • vallgaec@vallgaec.es

**FUSTERIA
MORA**

Villa Teresa s/n Ernest 93 867 94 23
08471 Vallgorguina Salvador 93 867 91 16
fusteriamora@gmail.com Mòb. taller 666 267 657

**Hípica
Merendero
Can Virgili**

TEL. 93 867 92 82 • 08471 VALLGORGUINA

Aluminis KM 20 sl

Sant Celoni

T. 34 93 867 58 87 • aluminiskm20@gmail.com

EVENTS I VIATGES

Patitut 41

Carrer Major 146 Sant Celoni

Instal-mant
Lampietus S.L.

* MANTENIMENT INDUSTRIAL I DOMESTIC
* PNEUMÀTICA
* AUTOMATITZACIÓ

Instal·lador autoritzat
amb llum, aigua, calefacció,
aire condicionat,
plaques solars i gas.

Ctra. Nova, 45 - M. 670 40 32 47 - 08471 VALLGORGUINA
instalmant1@gmail.com

**Restaurant
La Font**

La Font de Can Morau
al mig de la natura

- Gran assortit d'arrossos
- Peix i marisc fresc
- Carns a la brasa
- Postres casolans d'elaboració pròpia
- Àmplia carta de vins

tel. 93 867 90 73
Camí de Can Botil s/n
08470-VALLGORGUINA

CONSTRUCCIONS TORRAS

Gabriel Torras Barri

Camí Camp de futbol, s/n
08471 VALLGORGUINA
M. 677 472 361
T. 93 867 90 77

gabrieltorras@hotmail.com

INDEX

Editorial, JUNTA DIRECTIVA ACV	4
Número 450 de La Vall: Quatre dècades de cultura viva a Vallgorguina, MERCÈ LLISTOSELLA	5
450 publicacions de La Vall! Tot un èxit que demostra constància, dedicació i compromís!, MARTA PALOMÉ	6
L'Estela de la Calma, ACCIÓ CULTURAL MONTSENY	7
Que ha significat per mi l'Associació Cultural Vallgorguina en el decurs dels anys ,JOSEP MARIA ARMENGOL	9
mOts: paraules de la Natura, JOAN MANEL RIERA	14
Agenda, ACV	15
Necrològiques, MONTSERRAT PALOMÉ	15
Evolució del número d'habitants de Vallgorguina entre els anys 1900 i 1925, ESTEVE TRAVESA	16
XIV Trobada de Vehicles Clàssics, FRANCISCO TORRALBA	18
Engilberga,l'última abadessa de Sant Joan, AGNÈS ROTLLER	19
Les teves mans,TESSA BARLO	20
6a Trobada a Motserrat, MONTSERRAT PALOMÉ	20
Sant Benet de Bages. Un monestir preromànic, romànic, gòtic i barroc transformat en residència modernista i avui gran centre cultural, JOAN PORTALS	24
Document, JAUME MORA	28
Vallgorguina, PEP RIERA	30
Masies i Cases de Vallgorguina: Can Pradell de la Serra, JAUME MORA	32
Crònica esportiva, LLUÍS REVERTER	38
Foto antiga, ACV	41

Edició:	Associació Cultural Vallgorguina. Baixos de la Rectoria (plaça de la Vila, 2. 08471 Vallgorguina) www.acvvallgorguina.org - acvvallgorguina@gmail.com
Consell de redacció:	Jaume Mora, Lluís Reverter i Francisco Torralba
Maquetació:	Francisco Torralba
Imatge de la portada	Gemma Balagué Serra, dissenyadora
Impressió:	Area Local Exterior (c/ Turó de l'Home, 49 Local -17450 Hostalric-Girona)
ISSN:	1139-6180
Dipòsit Legal:	B-31.949-1981
Tiratge:	300 exemplars
Preu de venda:	2,50 €

Els articles publicats a *La Vall* expressen només l'opinió dels seus autors.
Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta publicació sense citar la seva procedència.

AQUESTA REVISTA HA ESTAT GUARDONADA AMB EL 5È PREMI AMADOR GARRELL I ALSINA,1997

Adscrita a la

 ACPC
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Editorial

Quatre-cents cinquanta batecs de la Vall

Avui, les pàgines de la Vall ressonen amb una melodia especial, la de quatre-cents cinquanta números que han teixit la història, les inquietuds i la riquesa cultural del nostre poble. Aconseguir aquesta xifra ha estat possible per una perseverança de l'ACV sostinguda pel suport dels socis.

Cada edició de la Vall ha estat possible gràcies a l'ànima generosa dels seus col·laboradors que, indiferentment de la seva formació, han compartit les seves reflexions, coneixements o han informat dels diferents esdeveniments del nostre poble i tots han donat vida a cada pàgina publicada.

En aquests 450 números s'ha intentat – amb més o menys encert- i amb els recursos i eines disponibles en cada període reflectir una petita part de la història de Vallgorguina.

Per això, celebren amb orgull els 450 i desitgem que aquesta publicació continuï sent un far d'informació, cultura i connexió per a tots els vallgorguinencs, malgrat un futur incert per la manca de relleu generacional.

Ara toca mira al present i gaudir del número 450. I segur que si Vallgorguina manté el seu suport aconseguirem noves fites en el futur.

Junta directiva de l'ACV

Número 450 de La Vall: Quatre dècades de cultura viva a Vallgorguina

Aquest mes celebrem una fita molt especial: La Vall arriba al número 450. Aquesta revista, editada sense interrupció des de l'any 1981 per l'Associació Cultural Vallgorguina (ACV), és molt més que una publicació, és la crònica viva d'un poble, la memòria escrita d'una comunitat que estima, preserva i impulsa la seva cultura.

Associació Cultural Vallgorguina és una entitat sense ànim de lucre, amb la voluntat de fomentar la recerca i la difusió d'estudis relacionats amb el municipi i el seu entorn, així com la recuperació de les tradicions i costums propis. Des del seu inici s'ha impulsat una intensa activitat cultural: exposicions, conferències, concerts, concursos, sortides, edicions de llibres, i molt especialment, la publicació de la revista La Vall, que el seu nom fa una referència directa a la situació geogràfica del poble de Vallgorguina.

Des d'aquell primer número fins avui, la revista ha estat el fil conductor de la vida cultural del municipi: hi han aparegut articles de recerca, reportatges, notícies, memòries col·lectives i col·laboracions de moltes persones del territori.

Durant molts anys es va publicar mensualment, i actualment surt cada dos mesos, mantenint el compromís de donar veu al poble i documentar-ne l'evolució. Aquest treball constant ha sigut possible gràcies a un grup de persones entusiastes que han integrat el consell de redacció, amb dedicació, rigor i passió. Tots ells no només han mantingut viva la revista, sinó que l'han anat millorant, adaptant-la al pas del temps sense perdre'n l'essència.

Aquest esforç col·lectiu va ser reconegut el 19 de desembre de 1998, quan La Vall va rebre el Premi de periodisme Amador Garrell i Alsina, atorgat per Òmnium Cultural de Granollers, per la seva trajectòria i aportació a la premsa local i cultural.

Tot plegat ha estat possible gràcies al compromís generós de moltes persones voluntàries i l'estima compartida pel patrimoni cultural de Vallgorguina.

Gràcies a tothom qui, amb esforç, creativitat i constància, ha fet possible aquesta trajectòria. La Vall continua... i ho fa més viva, arrelada i necessària que mai.

Mercè Llistosella Caballé
Alcaldeessa

450 publicacions de La Vall! Tot un èxit que demostra constància, dedicació i compromís!

Recordo que vaig ser una de les primeres sòcies, vocal i membre de la Comissió Gestora Provisional de l'Associació Cultural Vallgorguina (ACV). La finalitat d'aquesta Associació era agrupar i unificar les activitats culturals del poble.

Una de les activitats proposades era la publicació d'un butlletí mensual per als seus socis/es, finançat amb la col·laboració d'establiments i empreses locals, amb el qual es volia compartir informació actualitzada d'esdeveniments de Vallgorguina i de fets culturals i històrics.

I així va néixer La Vall! El Butlletí núm. 1 es va publicar l'octubre del 1981 amb 4 pàgines mecanoscrites en blanc i negre.

I recordo els primers anys, quan vaig col·laborar amb "l'equip de redacció", "picant" els escrits amb l'Olivetti, rectificant errades amb Tippex i esmenant-ho a mà amb bolígraf.

Les primeres van ser unes edicions senzilles i originals que amb el temps s'han anat actualitzant i gràcies a les noves tecnologies i al món digital s'han aconseguit unes publicacions autèntiques a tot color i de molta qualitat.

Durant aquests anys també s'han trobat amb diverses dificultats que s'han superat gràcies a l'esforç i treball de l'equip humà que forma l'ACV i s'ha aconseguit que La Vall obtingués reconeixements públics meritoris.

I... s'ha arribat a 450 publicacions! 450!! Quina gran fita!! Moltes Felicitats!!

Centenars de fotografies, il·lustracions, imatges...

Centenars de pàgines i pàgines d'escrits, relats, textos...

Centenars d'articles de:

- Cultura
- Fets històrics
- Actes i activitats
- Tradicions i festes
- El temps
- Necrològiques
- Esport
- Receptes de cuina
- Poemes
- Topònims de les masies
- Racons del poble
- Fauna i flora

- I principalment notícies i Informació local

A casa, tenim tots les publicacions de La Vall ben enquadernades per anys, per a mi és com una enciclopèdia especial, personal, propera i molt valuosa.

Marta Palomé Planas

L'Estela de la Calma

Aquest cop, el nostre destí és l'altiplà del Pla de la Calma, al massís del Montseny, concretament al Turó del Poniol a 1279 metres d'altitud. Allà trobarem la cabana d'en Ramon, una cabana de pastor situada dins el terme la finca El Molar. Aquesta construcció també se la coneix com la barraca de les lloses.

L'any 1976 va ser notícia, mai més es tractaria d'una cabana qualsevol. Aquí va ser on es va trobar formant part d'un dels murs, com si es tractés d'un roc més, l'Estela de la Calma o Sitja del Llop. Un megàlit d'uns mil quilos de pes amb una datació aproximada de quatre mil anys d'antiguitat. S'intueix que la seva posició original havia de ser vertical tot i que quan es va trobar, era l'horitzontal.

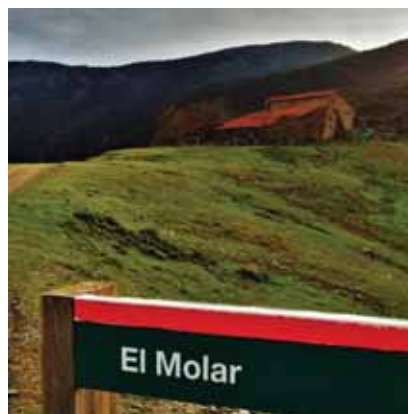
Aquest megàlit, probablement datat de finals del neolític, encara conserva com a testimoni d'una vida passada en aquest indret, el que devia ser una antiga forma de comunicació, els anomenats petroglifs. Dissenys de caràcter simbòlic gravat a les roques, realitzats fent servir una tècnica de desgast amb l'ajut d'estris metàl·lics o d'altres rocs de major duresa com ara el quars. Aquests cercles concèntrics considerats com art rupestre, molt probablement formaven part d'algun tipus de ritual relacionat amb la fertilitat i la mort, qüestions inherents a l'ésser humà des de sempre.

L'any 2010 l'Estela de la Calma va ser traslladada

a un mirador al poble del Montseny a on estigués protegida per una urna de vidre per tal que es pogués visitar. Ara, doncs, està preservada de possibles actes vandàlics similars als que van succeir l'any 2005 quan es van repicar els símbols i hi van pintar sobre la superfície afectant-ne l'estat de conservació.

Així doncs, avui dia existeixen tres Esteles de la Calma, dues són reproduccions de l'original, una d'elles es troba al Museu Etnològic del Montseny i la Gabella d'Arbúcies, magníficament exposada al públic, es tractaria d'una visita molt recomanable. L'altre es troba a La Cabana d'en Ramon o Barraca de les Lloses a l'altiplà del Pla de la Calma justament on es va trobar l'autèntica, i per finalitzar, l'original i única Estela de la Calma que la trobarem descansant al poble del Montseny contemplant la vall des del seu propi mirador, i potser, ho farà durant els 4.000 anys que venen.

Acció Cultural Montseny

Que ha significat per mi l'Associació Cultural Vallgorguina en el decurs dels anys.

"Individualment, som una gota. Junts, som el mar". Ryunosuke Satoro, escriptor japonès

A vegades en un món de molta informació que bloqueja la nostra ment, en un món ple d'egoismes i personalismes vull retre homenatge en aquest article a la immensa tasca feta en la recerca històrica de l'Associació Cultural Vallgorguina i destacar la ferma i decidida direcció d'aquesta institució local, de l'ànima que ho ha fet possible, el seu President en Jaume Mora i Alsina.

Som molts qui hem passat per aquesta Associació d'ençà fa molts anys en períodes ancorats als anys 80 del segle passat com el meu cas que vaig ser-ne tresorer fins avui que des del 2023 he estat pròxim a l'Associació col·laborant de nou amb articles meus.

Les 450 revistes de "LA VALL" testimonien la immensa feina i labor altruista de tantes persones que hi hem passat. Francament tinc a la meva memòria molts dels seus actors i el privilegi d'haver guanyat el Primer Premi en prosa Mn. Narcís Sagner el 7 de Setembre de 1986 que em va entregar a mans, al col·legi Santa Fe, el president del Parlament de Catalunya i gran historiador, el molt honorable Miquel Coll i Alentorn.

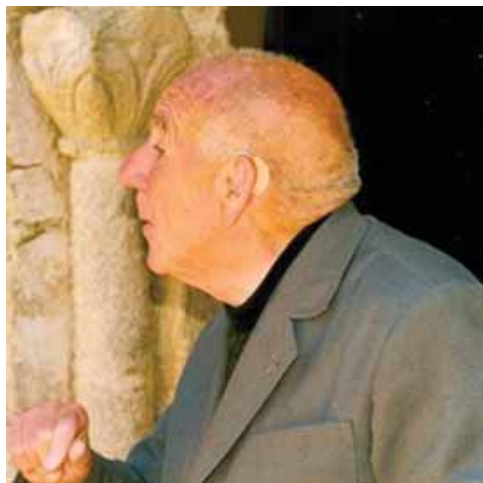

Moltes són les persones que recordo de la primera època de col·laboració amb l'Associació Cultural Vallgorguina. La Secretaria que fou de l'entitat Na Carme Perxachs, persona intel·ligent i amable, el seu espos en Lluís de Can Plana, aquelles vegades que els visitava a redós de la llar de foc encesa i les torrades al caliu, el meu.

agraïment a la bona rebuda que em feien.

En mossèn Pere Ribot, gran personatge amb qui vaig fer amistat gràcies a l'Associació, qui va demanar per mi el Diploma Carta de Mestre Artesà Picapedrer que em fou entregat en acte oficial al Palau de la Generalitat el 20 de novembre de 1996 a mans del president el Molt Honorable Jordi Pujol i Soley. Qui en el seu escrit deia de mi, Mossèn Pere. "Dotat d'una gran creativitat artística.....a través de la seva obra i amb un esperit infatigable ha deixat un solc innegable de la seva creativitat a través de Catalunya."

El 1983 va rebre la Creu de Sant Jordi. El 1986, el guardó Jaume I de la ciutat de Barcelona, el premi El Montseny i el premi d'actuació cívica de la Fundació Lluís Carulla. Té un carrer i un institut d'ensenyament secundari dedicats a Vilassar de Mar, un monument a la plaça de l'Església de Breda i un altre a la plaça de l'Església de Vilassar de Mar.

L'any 1941 fou nomenat rector de Sant Martí de Riells del Montseny, aquest indret durant la postguerra fou un dels primers fogars del catalanisme.

Va escriure la part literària del volum il·lustrat el Montseny (1975) amb fotografies de Raimon Camprubí, col·laborà en la versió catalana del breviari sacerdotal Litúrgia de les hores (1978) i en el llibre La Seu adorant (1983) amb xilografies d'Antoni Gelabert. Alguns dels seus poemes han estat musicats per Joan-Baptista Rebull i Lluís, Manuel Blancafort, Eduard Toldrà, Josep Monné, Antoni Pérez i Simó i Frederic Mompou.

També el meu record per Josep Maria Gavin i Barceló, a qui vaig conèixer en aquella època li vaig parlar de l'Associació i el Premi Mn. Narcís Saguer, a instàncies meves va accedir a participar com a jurat dels premis Mn. Narcís Saguer a partir de

1987, aportant la seva saviesa, bon coneixedor del patrimoni arquitectònic eclesiàstic de Catalunya autor d'Inventari d'esglésies (1977-1997, 29 volums) De 1979 a 1983 va ser president de la societat Amics de l'Art Romànic. Va rebre la Creu de Sant Jordi, el 1984, per les seves contribucions a la preservació cultural. L'Arxiu Gavin actualment està al Monestir de Bellpuig de les Avellanes municipi d'Os de Balaguer, la Noguera.

L'Associació ha contribuït a desenvolupar una tasca memorable envers la preservació de la memòria històrica de Vallgorguina, la seva història, les seves arrels i ha obert les portes a saber-ne més dels seus orígens, dels seus monuments, del seu patrimoni arquitectònic artístic. Han creat un fons d'Arxiu magnífic, que es pot consultar.

Referent a aquesta labor el treball de recerca anomenat "Sant Genís de Tapioles: del món romà al món medieval" Escrit per Ivan Salvado i Jambrina i Lluís Vila i Bonamusa a la pàgina 5 de la Revista Lauro 25, diu textualment referent a aquesta església de Sant Genís de Tapioles:

"Les fonts històriques i documentals mencionaven, ja l'any 878, l'existència d'una petita església o cel·la anomenada Sant Genís de Tapioles, associada a la de Santa Eulàlia de Tapioles, ambdues vinculades a una agrupació de monjos (Arxiu Corona Aragó - AMSCV. Cartulari, doc. 3). Si bé la segona havia perdurat al llarg del temps, de Sant Genís se'n desconeixia la localització. Gràcies a la intensa tasca efectuada pels membres de l'Associació Cultural de Vallgorguina, va ser possible documentar-la. Els resultats de la troballa van ser publicats a la revista La Vall, on es mencionava l'existència d'una paret lligada amb morter i diversos fragments de ceràmica de cronologia imprecisa, així com l'aparició d'un fragment de teula romana (A.V., 1986).

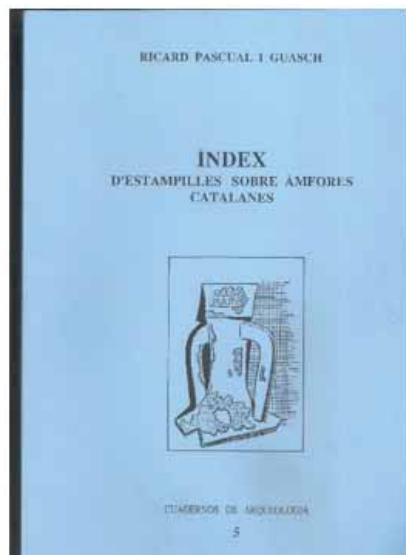
Aquesta informació, recollida per Lluís Vila, va permetre incloure aquest jaciment dins de l'inventari del patrimoni arqueològic de la comarca del Vallès Oriental (IPAC, Generalitat de Catalunya) amb motiu de la revisió que se'n va fer l'any 1992.

Tampoc vull oblidar en Ricard Pascual Guasch (1926 - 2004) Intervingué en diverses excavacions a Catalunya i s'especialitzà en l'estudi de les àmfores. Publicà, entre altres treballs, "Centros de producción y difusión geográfica de un tipo de ánfora" (1960), "Las ánforas de la Plaza del Rey" (1963), "Un pecio romano en Cabo de Creus (Gerona)" (1964), "Les àmfores de la necròpoli paleocristiana de Tarragona" (1965), "El pecio de Gandolfo (Almería)" (1968), "Las ánforas de Layetania" (1976). En el món de les àmfores, el 1962 va presentar una nova forma: la Pascual 1, feta majoritàriament en l'actual costa central catalana, al territori de l'antiga província romana Hispania Citerior Tarraconensis entre finals del s. I aC i principis del I dC.

Va col·laborar amb l'Associació durant molt de temps, tenia la segona residència a Vallgorguina, admirava la seva obra i m'ajudà a identificar el forn d'Àmfores romanes

de Can Jalpí a Arenys de Munt (s. I-II). Varem col·laborar junts, va fer una sèrie d'estudis arqueològics a diversos indrets de Vallgorguina. Una persona magnífica amb la qui vaig compartir temps i coneixements. Sempre amb una pipa de tabac als llavis.

Aquestes són algunes de les persones que varen marcar la meua vida quan jo tenia la dècada dels trenta anys i m'omplia d'il·lusió conèixer a persones que m'aportaven coneixement i cultura.

També vaig poder conèixer després del 7 de setembre de 1986 al Molt Honorable president del Parlament de Catalunya, Miquel Coll i Alentorn qui després d'haver guanyat el premi Mossèn Narcís Sagner 1986, li vaig demanar si em podria prologar el meu llibre "Notes Històriques de la Família Tries Jalpí" treball guanyador del certament literari, al qual amablement va accedir en una visita que li vaig fer a la casa d'estiu que tenia a Sant Pol de Mar, a prop de la Riera de Vallalta, quasi a la desembocadura de la mateixa al mar.

Quan va tenir acabat el treball del pròleg del meu llibre em cità a la seva oficina al Parlament de Catalunya i em va fer a mans el seu escrit, la qual cosa vaig agrair infinitament.

Vull extreure una part del seu pròleg:

"El treball del Sr. Josep M Armengol sobre la família Tries—Jalpí, la història de la qual segueix des del començament del s. XIII, o des de la fi del XII, és il·lustrador.

de com
es forma i es
desenvolupa
a casa nostra
un llinatge
de la petita
noblesa rural
que va reïxen
i adquirint
proporcions,

béns i influències social i política a l'ombra i en
col·laboració amb un altre llinatge més important: el de

Montclús continuat pels Cabrera.

L'autor ens anuncia que dedicarà als Jalpí una altra monografia que esperem de poder llegir aviat amb el plaer i profit amb què hem llegit aquesta. I en aquest cas el nostre interès s'augmenta per què, a través d'aquest nou estudi, esperem retrobar el nostre antic conegut fra Joan Gaspar Roig i Jalpí, l'autor del "Llibre dels feits d'armes de Catalunya", que va falsificar en 1673—1675 i va atribuir al rector de Blanes Bernat Boades que va viure en 1370—1444, com creiem haver demostrat."

I com deia el molt Honorable Miquel Coll i Alentorn un dels millors historiadors de Catalunya en el seu pròleg, incansablement he seguit en els meus treballs de recerca històrica. Per tant, puc dir moltes gràcies a l'Associació Cultural Vallgorguina per haver fet possible la coneixença de tants personatges que han influït en la meua vida i la meua passió per la recerca històrica.

Moltes gràcies, Jaume Mora i Alsina per la tasca immensa que has fet junt a altres membres de l'Associació Cultural Vallgorguina. Per mi és un goig i un privilegi seguir escrivint per la revista "La Vall" Moltes felicitats pel número 450. Cal, però recanvi generacional per seguir impulsant l'Associació, esperem que els joves participin decididament per prolongar aquest magnífic projecte perquè tingui futur.
"individualment som una gota, junts som el mar"

*Josep M Armengol President de l'Associació dels Oficis i el Patrimoni,
President de la Fundación Armengol del Patrimonio Cultural de Costa Rica.
Director de la Càtedra d'Arquitectura Catalana a la Universitat Creativa de San Jose,
Costa Rica. Mestre Artesà Picapedrer i Historiador.
josepm@armengol.org www.armengol.org*

mOts: paraules de la Natura

mot n. m.

1. So o conjunt de sons articulats que representa una idea.

mOts és un projecte, promogut per les àrees de Parcs i de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, que anima a unes quantes biblioteques de l'entorn del Parc del Montnegre i el Corredor. Les de Sant Celoni i Tordera són algunes d'elles. Moltes altres biblioteques properes a aquest i a altres parcs hi participen. També és aquesta una tasca practicada pels naturalistes César Gutiérrez, de Montnegre, i Pere Alzina, d'Arenys de Mar, a la revista La Sitja del Llop, des de fa anys.

Es tracta de recollir paraules relatives a la Natura, o a la relació dels humans amb ella, que siguin pròpies del territori de l'entorn de la biblioteca i que estiguin en perill de ser oblidades. Paraules proposades per persones que s'estimen el lèxic del seu poble i el fan servir. Certament, n'hi ha que van perdent el sentit perquè l'acció o l'element que representen ha caigut en desús o pràcticament ha desaparegut. Però habitualment les paraules no es deixen de fer servir per això. La causa més preocupant és la simplificació de la llengua vinculada al fet d'anomenar conceptes diferents amb la mateixa paraula. És l'empobriment del bagatge cultural de les persones. Es perd la paraula, es perd el concepte específic.

Feu una prova. Intenteu relacionar cada paraula del lèxic del Baix Montseny amb el seu significat:

▪ XOMBA (1) ▪ GALIPAU (2) ▪ CASCUETA (3) ▪ BASAROCA (4) ▪ DELABRE (5) ▪ FENEROLA (6) ▪ XURMER (7) ▪ TEMPIRAR (8) ▪ ESTERNOC (9)	• Ocell blanc, negre i gris que volta sovint pels camps (a) • Soca mal tallada i que sobresurt perillósament del terra. (b) • Arribar l'aigua a la mina quan hi ha molta saó a la terra (c) • Planta dels prats (d) • Amfibi (e) • Planta arbustiva de boscos frescals (f) • Vedellet que només mama (g) • Ocell nocturn que udola (h) • Conca d'aigües profundes (i)
---	---

(Trobareu les solucions al final)

Tot i la intermitència en l'interès de les persones per les plantes i la natura en general, el fet és que la cultura urbana (la batedora que homogeneïtza la diversitat)

mot n. m.

1. So o conjunt de sons articulats que representa una idea

Logo del projecte

el seu disseny blanc i gris amb pinzellades negres al pit i el clatell. És un ocell petit que camina, no salta, i belluga la cua constantment. Cascueta és el nom que rep a algunes zones del Baix Montseny. Cacauet li duen a Roquetes del Baix Ebre. Però encara és menys habitual ensopegar amb un esternoc o veure tempirar. És un símptoma del dèficit de Natura que pateix una gran part de la població. La negativa dels adolescents a seure a terra al bosc, per por d'embrutar-se, n'és un altre. Córrer per la muntanya amb uns auriculars posats, un altre. Fins i tot algun anunci recurrent empra aquest dèficit, però per a promoure el consum de supermercat.

La solució d'aquest dèficit pot ser ben senzilla: tragar pel bosc sense soroll, ni extern ni intern. I no anar-hi a fer res que no li sigui propi. L'extinció de les paraules també té solució: emprar-les.

Solucionari: 1i, 2e, 3a, 4h, 5f, 6d, 7g, 8c, 9b.

*Joan Manel RieraVidal
Escola de Natura del Corredor*

AGENDA MARÇ-ABRIL

Museu del Bosc i la Pagesia: Obert dissabtes i diumenges, de 10 a 14h. Can Mainou, Carretera Nova, 36.

NOTÍCIES NECROLÒGIQUES, per Montserrat Palomé

Josep Antolínez Rodríguez va morir el dia 20 d'abril a l'edat de 84 anys. Vivia a Sant Celoni. Molt conegut a Vallgorguina per les excursions i trobades amb "El Caliu".

Josep Travessa Serra, ens ha deixat el dia 12 de maig de 2025, l'edat de 74 anys. Fill de Vallgorguina i molt conegut amb la seva família. El trobarem a faltar

Evolució del número Vallgorguina entre els

Arrodonint les xifres, la població de Vallgorguina va oscil·lar entre:

Any 1900: 700 habitants

Any 1970: 480 habitants

Any 2000: 1250 habitants

Any 2024: 3400 habitants

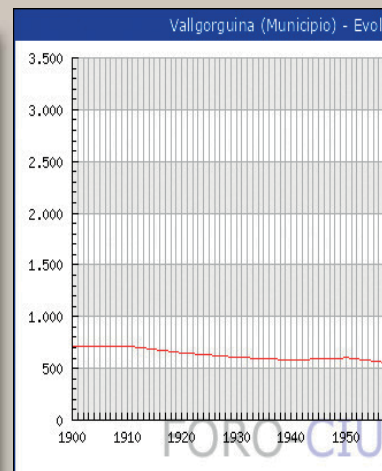
És curiós observar la

pèrdua de població entre 1900 i 1970, provocada bàsicament pel desplaçament a altres localitats més desenvolupades econòmicament i amb possibilitats de llocs de treball.

Precisament en aquests temps de menys població es va organitzar una campanya d'empadronament, per evitar ser absorbits pel municipi de Sant Celoni, com va passar a altres localitats properes. Força habitants de segona residència es van empadronar i es va aconseguir la finalitat.

A partir de 1970 comença a remuntar la població, no degut precisament a la reproducció eufòrica i massiva dels habitants sinó perquè comença la construcció d'immobles, especialment des dels anys 90. I aquests habitatges es van anar ocupant ràpidament.

Fins aquest temps l'expansió constructiva havia sigut molt minsa en comparació als pobles veïns, però a partir de llavors van començar a arribar a Vallgorguina petites empreses constructores que van anar adquirint o permutant solars i ja no van deixar d'edificar, tot propiciat perquè el preu dels terrenys era inferior al de localitats de l'entorn.

d'habitants de anys 1925 i 2025

Aquest fet va representar una recuperació econòmica i noves possibilitats de treball, abans molt centrades en l'agricultura i la silvicultura. Això va provocar que algunes famílies que havien marxat retornessin al poble.

També el desenvolupament de 4 urbanitzacions en el terme municipal, encara que algunes molt allunyades del casc urbà, van ser decisives en l'increment d'habitants.

En el temps de menys població Vallgorguina comptava amb 4 botigues de comestibles, 2 forns de pa, una pastisseria, 2 carnisseries, una botiga de ceràmica i objectes de regal, una sabateria, un hotel, una fonda, un bar....I tots anaven tirant. Ara ja ho podeu veure.

L'actual facilitat de desplaçament i les grans superfícies properes s'ho han anat carregant tot.

A les dades aportades i al gràfic adjunt podem constatar que la població s'ha multiplicat per 7 entre 1970 i avui. Si seguís aquest ritme, dintre d'uns anys Vallgorguina podria absorbir Sant Celoni. 🍌🍌🍌

Esteve Travesa

XIV Trobada de Vehicles Clàssics

El passat diumenge 18 de maig de 2025, Vallgorguina va acollir la XIV Trobada de Vehicles Clàssics, una cita consolidada que any rere any reuneix aficionats i propietaris de vehicles històrics. Organitzat per "Carai Com Peta", l'esdeveniment es va desenvolupar al llarg d'un matí solejat on vam desfilar apassionats pel motor,

curiosos i nostàlgics pels cotxes antics.

Com cada any, els assistents van poder gaudir d'una àmplia exposició de vehicles clàssics, des de cotxes fins a motos a la carretera nova amb el seu encant vintage, propi de temps passats que va despertar la curiositat dels més joves i l'enyorança dels amants dels vehicles amb història.

Aquesta ja és la XIV i s'ha consolidat dins

del calendari perquè Vallgorguina és un poble petit, però acollidor i té un entorn natural que invita a visitar-la i, més quan es pot gaudir alhora d'una trobada com aquesta.

Francisco Torralba

Fotos:

Engilberga, l'última abadessa de Sant Joan

Vic, 976-1046 // Abadessa

DONA PODEROSA EN UN MÓN D'HOMES, VA SER ACUSADA DE CONVERTIR LA SEVA COMUNITAT EN UN "BORDELL DE MERETRIUS DE VENUS". DARRERE D'AQUELLES CALÚMNIES HI HAVIA EL SEU GERMÀ, QUE VOLIA PRENDRE EL CONTROL DEL MONESTIR.

Ho sap tothom: pels boscos del Ripollès, quan cau el sol, es pot sentir l'esperit del comte Arnau, que galopa rabent acompanyat pels gossos que omplen l'aire de lladrucs infernals. És la condemna que pateix per haver estat un mal senyor per als seus vassalls i haver empestat amb luxúria l'antic monestir de Sant Joan de Ripoll ficant-se al llit amb l'abadessa.

Aquesta història de passió -amb epíleg lacrimogen inclòs- és pura llegenda, però el cert és que en el segle xi la presumpta vida dissoluta de les monges va ser la raó oficial per expulsar de l'Església la comunitat del que ara coneixem com a Sant Joan de les Abadesses. Al capdavant hi havia Ingilberga.

Abadessa adolescent

Ingilberga era la filla extramatrimonial del comte Oliba Cabreta i l'esposa del vicari del castell de Besora. Quan la nena tenia poc més de deu anys, el pare, potser per purgar els seus pecats, va decidir donar-la a Sant Joan. Ingilberga va fer-se gran entre les parets del monestir, i el 996 va substituir l'abadessa -la seva tia Fredeburga-, que acabava de morir. Només era una adolescent, i li faltava la vocació o l'habilitat per governar: durant anys l'abadia va viure sense pena ni glòria... fins que algú va denunciar les monges per conductes immorals. El mateix comte Bernat Tallaferro, mig germà d'Ingilberga, va anar a presentar "el cas de les monges" al papa Benet VIII, i l'abat Oliba, també mig germà seu, va tenir una actitud molt tèbia davant aquest cas.

Estava tot dat i beneït, i Ingilberga ho tenia tan clar que ni tan sols es va molestar a anar a Roma per donar la seva versió. De manera que el 1017 va acatar la butlla papal que obligava a dissoldre la comunitat per haver convertit "la casa d'oració en un bordell e meretrius de Venus". És difícil saber del cert si aquelles dones -la majoria monges per desig dels pares- havien trencat el vot de castedat. Però és evident que al comte Bernat el va beneficiar molt, la sentència, perquè va aconseguir que el seu Papa creés un nou (i efímer) bisbat a la seva jurisdicció, Besalú, i que el seu fill en fos el primer titular.

Ingilberga va morir a Vic l'any 1046. I, qui sap si per esmenar la injustícia o només per endolcir la seva imatge, la necrologia que li van dedicar la definia com una abadessa "de bon record" i "insigne en virtuts".

Reproducció Elles-65 dones oblidades-Agnès Rotllier-Ed. Sapiens-Octubre 2017

Les teves mans

La robustesa de les mans parlen,
la vitalitat dels dits també,
si bé, les ungles sempre cuidades,
mai vaig arribar a veure esmalt.

Mans aspres de dona lluitadora,
una casa, marit i dos fills,
el pes de la llar a les espatlles,
sempre polida amb olor de net.

Mans manyoses per a la costura,
fent vestits i la roba dels nens.
Cada tarda cosia contenta,
la Francis proposava consells.

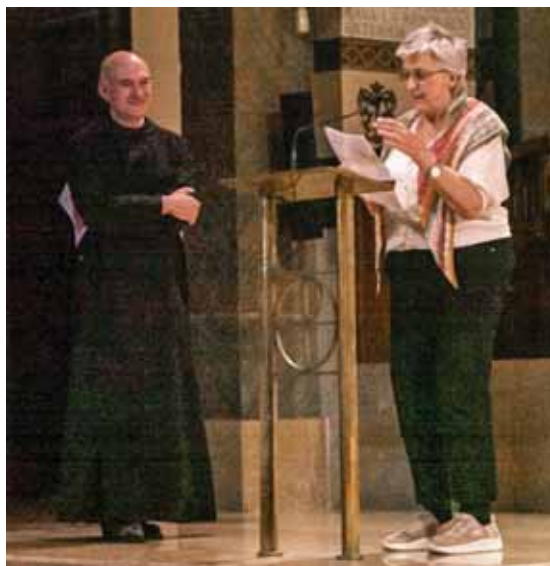
Mans plenes de calls per portar pes,
el cistell a vessar per la compra,
les rugositats en els dits prims,
son testimoni els plecs de la pell.

Mans fetes per acariciar
on a les nits d'hivern són més llargues
el meu cap a la teva faldilla,
m'acariciaves els cabells.

Sempre estaràs en el meu cor mama.

Tessa Barlo

Sisena trobada a Montserrat

Com passa el temps!

L'any 2018 va ser la primera acció de gràcies a la Moreneta.

Doncs en aquell moment, la vida m'havia adonat un ensurt.

Els anys 2020, 2021 no vàrem anar-hi a causa de la pandèmia, però el 17 de juliol de 2021 vàrem portar una imatge de la Moreneta a l'església de Vallgorguina.

I aquest any hem fet la sisena trobada i el passat diumenge dia 18 de maig vam gaudir d'una bona tarda en aquesta muntanya que ens dona Pau al costat de la Moreneta, coincidint amb l'any

mil·lenari.

Montserrat és un conjunt de vivències, celebracions i actes culturals. Com també enguany hem gaudit del videomapatge dins la Basílica.

Esperant poder anar-hi el proper any.

Dono gràcies a tots

I com diem sempre. Estimar Montserrat és estimar Catalunya.

Montserrat Palomé

Algunes instantànies del nou videomapatge estrenat durant la inauguració del Mil·lenari i que es pot veure a la basílica de Montserrat

ORA
LEGE
LABORA
REGE TE IPSUM
IN COMMUNITATE

6a trobada
Muntserriat

Sant Benet de Bages

Un monestir preromànic, romànic, gòtic i barroc transformat en residència modernista i avui gran centre cultural

Sant Benet, vista general del monestir

Dins el que avui és el terme municipal de Sant Fruitós de Bages, ben a prop de la ciutat de Manresa i a tocar del riu Llobregat, un noble anomenat Sal·la i la seva esposa Ricardis, procedents de la Plana de Vic, van decidir fundar un monestir en una data que avui desconeixem però que devia ser al voltant de l'any 960, ja que un document del 967 permet deduir que en aquest any la vida monàstica ja funcionava. Les dues condicions que els seus fundadors van imposar van ser que el monestir depengués de Roma i no d'un bisbat i que els successius abats fossin persones de la seva descendència.

La consagració del monestir va tenir lloc el 3 de desembre de l'any 972, amb l'assistència dels bisbes de Vic, d'Urgell i de Barcelona. Entre els laics destacà la presència del vescomte d'Osona, Guadall, mentre que el comte de Barcelona, Borrell II, no hi assistí tot i que posteriorment signà l'acta, un document que també va signar el bisbe de Girona qui tampoc es trobava entre els assistents, entre els quals hi havia també diversos representants de la família dels fundadors.

L'inici del procés de construcció del temple i del seu atri s'esmenta també en l'acta de la consagració la qual no parla encara del claustre, un mot que comença a aparèixer a principis del segle XI. Les excavacions arqueològiques han aportat llum sobre les restes d'aquest primer període: unes restes que no són pas massa abundants. Es tractaria d'una planta de l'església preromànica, de la base de la

torre del campanar i de les restes d'un mur que podria ser el tancament de les dependències monacals. Pel que fa al claustre, és possible que n'existís un d'antic encara que no n'hi ha referències documentals, però sí que en el claustre del segle XII es conserven alguns capitells que són considerats preromànics.

Després d'aquest període inicial de vida monàstica, l'any 1114 es va produir una important incursió dels sarraïns per la comarca del Bages amb el consegüent assalt i destrucció del monestir. És important aquesta data, ja que marca el final d'una etapa arquitectònica que coneixem poc i l'inici de la construcció del monestir romànic tal com ens ha arribat avui dia.

La reconstrucció va començar aviat gràcies a diverses deixes que propiciaren que la comunitat decidís edificar un monestir pràcticament nou, més gran, i d'acord amb l'estil arquitectònic aleshores imperant. No se sap, però, quan va ser consagrat el nou monestir encara que es pot deduir que l'església, el claustre i les dependències monàstiques van ser edificades durant el segle XII i començament del XIII.

La nova església, que és la que ha arribat fins a nosaltres, era més gran que l'anterior, tenia una sola nau, de 25 m de llarg per 7,5 m d'ample i amb 12,5 m d'alçada, dividida per tres arcs torals, amb una volta de canó lleugerament apuntada, un fet que indica que començava ja la transició al gòtic. L'edifici comptava també amb una cripta i un petit campanar dalt de la teulada.

En la mateixa època es va construir també el claustre en estil romànic clàssic, el qual devia ocupar el mateix espai que l'anterior preromànic i posteriorment va sofrir també modificacions importants. De fet, es tracta de la part més interessant del monestir, està compost per 64 capitells i a les seves parets laterals s'hi troben sepultures de membres d'algunes nissagues catalanes que havien col·laborat en les obres de construcció. I, com era habitual en els monestirs medievals, al voltant del claustre hi devia haver les dependències necessàries per a la vida conventual.

Malgrat que al segle XIV es va construir una nova muralla i el celler, el monestir de Sant Benet va patir, com tants altres llocs, la pesta negra de 1348, un episodi que provocà la mort de l'abat i que la comunitat quedés

reduïda només a dos monjos, tot plegat sense comptar amb la disminució d'ingressos que la mortalitat de la pagesia circumdant va produir. D'aquest segle és destacable també la relaxació de la vida religiosa, una tendència habitual en aquella època que explica el sorgiment d'ordres que intentaven renovar la vida religiosa i aportar iniciatives de reforma. I a Sant Benet, com a molts altres monestirs, aquesta crisi tingué diverses manifestacions com la pèrdua d'independència dels monjos a l'hora d'elegir abat i la intromissió del Papat, primer, i de la Corona després.

A mitjans del segle XVI un abat anomenat Pere de Frigola va intentar recuperar l'esplendor del monestir amb diverses iniciatives i la realització d'obres diverses, però a la seva mort que es produí l'any 1573 va tornar la decadència. I va ser a finals d'aquest segle, en temps del regnat de Felip II. que Sant Benet va ser annexionat al monestir de Montserrat sota les directrius de la Congregació de Valladolid, un fet que va resultar positiu, ja que Montserrat va poder refer la vida espiritual de la comunitat, va posar ordre a les finances i va fer les obres necessàries en aquell moment, A destacar també que algun abat de Sant Benet va acabar sent abat de Montserrat.

Al llarg del segle XVII l'església va ser transformada en profunditat i fou adaptada a l'estètica barroca del moment. Entre aquestes reformes són destacables l'aixecament del presbiteri al llarg del transsepte, un nou accés a la cripta, la de l'antiga sagristia i també d'altres que afectaven alguns altars i a les pintures de les parets. En aquest segle, concretament l'any 1620, Sant Benet acollí el Col·legi de les Arts dedicat a l'estudi de les ciències eclesiàstiques, de les llengües i de la poesia, mentre que l'any 1633 un incendi va provocar la crema d'alguns retaules i de part de la biblioteca.

Durant el segle XVIII no hi ha fets destacables que alterin la continuïtat de la vida monàstica. Als inicis del següent segle, és remarcable subratllar que la Guerra del Francès no va significar cap daltabaix pel monestir on van quedar acollits monjos d'altres comunitats, i cal arribar a l'any 1820 (inici del Trienni Liberal) per destacar que el monestir va ser tancat i els monjos obligats a abandonar-lo, fins que tres anys més tard van poder tornar-hi.

I la situació es va agreujar definitivament quan l'any 1835, a conseqüència de la Llei de Desamortització de Mendizábal, els monjos van ser obligats a abandonar definitivament el monestir i els edificis foren abandonats, saquejats i venuts en pública subhasta.

El comprador del monestir fou Antoni Blaha, un argentí resident a Barcelona, que acabà totalment arruïnat, i es va veure obligat aviat a vendre terres del seu entorn fins que els jutjats de Manresa i Barcelona començaren a embargar el monestir i més

terres del seu voltant, de manera que l'any 1865 la propietat del monestir es reduïa només al convent i a molt poca terra propera i s'anava degradant a causa del seu estat d'abandó i de ruïna.

El monestir benedictí de Sant Benet de Bages, situat al terme municipal de Sant Fruitós de Bages

Van ser anys en els quals el monestir va estar en mans d'un apoderat dels creditors sense que es procedís a la seva venda, fins que l'any 1906 es va publicar un anunci al Diario Oficial de la Provincia de Barcelona en el que s'informava de la subhasta, amb una valoració de sortida de 22.000 ptes. Sols hi va haver la proposta de Elisa Carbó i Ferrer, la

mare del pintor Ramon Casas, que va pagar 25.000 ptes. pel convent i per dues peces de terra.

Elisa Carbó i la família Casas eren accionistes d'una fàbrica que hi havia a Sant Benet i, per aquest motiu, hi venien sovint a l'estiu on s'hostatjaven en una casa de la instal·lació industrial, circumstància que els va permetre el coneixement del monestir i del seu entorn i els va portar a plantejar-se la seva compra per convertir-lo en una casa d'estiueig i passar-hi llargues temporades.

Quan la família Casas va adquirir el monestir aquest estava en ruïnes, encara que l'església es mantenia dempeus i amb el seu retaule barroc intacte. Per tant, el primer que van fer va ser privatitzar l'edifici, traslladar la porta d'entrada i construir una nova muralla. Quedava un pati interior més gran i calia definir on seria la residència d'estiu i, a poc a poc, es marcaren tres espais residència a sobre del claustre, les galeries de migdia i l'antic palau de l'abat, tot plegat amb la intervenció de Josep Puig i Cadafalch, arquitecte destacat i amic de Ramon Casas, i amb la idea principal de retornar als orígens romànics del monestir.

Per tant, ja a partir de l'any 1907 el monestir de Sant Benet va ser una residència d'estiueig particular d'una família acomodada de Barcelona, però l'excursionisme el reivindicava també des que dos anys abans s'hi havia fet la fundació del Centre Excursionista de la Comarca del Bages.

I el primer reconeixement de la importància del monestir fou el 3 de juny de l'any 1931 quan va ser declarat Monument Nacional i, amb aquest motiu, es va anar

reforçant la idea que aquest patrimoni no podia estar només en mans privades i calia iniciar un procés de reivindicació pública del monument.

El juliol de 1936 Sant Benet de Bages va ser un dels edificis confiscats pel govern de la Generalitat per evitar la seva destrucció i, després de la guerra, tornà als seus propietaris, els quals hi passaren llargues temporades, fins que amb el temps es va anar imposant la idea que calia que el monument passés a mans públiques a causa de l'elevat cost del seu manteniment.

El procés es va allargar, amb diverses incidències, fins que a l'agost de l'any 2000 la Caixa de Manresa va adquirir el Monestir per 8 milions d'euros i tot seguit va iniciar un nou procés de rehabilitació total del monestir, procés que va incloure l'enderrocament de l'antiga fàbrica tèxtil i la seva substitució per un modern edifici conegut com La Fàbrica que fa de centre d'acollida de visitants i incorpora el restaurant La Fonda.

Poc després, l'any 2007, s'inaugurà l'anomenat Mon Sant Benet dedicat a difondre la història del monestir i també a la gastronomia, de manera que aquell antic monestir es convertís en un gran complex turístic i cultural, un complex que comprèn dos circuits pels visitants: el primer visita l'església, el claustre, el celler, l'ala de migdia i la galeria, tot resseguint la història del monestir, i el segon que visita el sobreclaustre en el qual s'explica la relació entre el monestir i el pintor modernista Ramon Casas.

Aquest gran complex cultural, en un dels monestirs més ben conservats de Catalunya i situat en un entorn natural privilegiat, faria encara avui més justificades les paraules que l'historiador Antoni Pladevall va dedicar al monestir a la seva obra Els monestirs catalans, publicada l'any 1974: Sant Benet de Bages és un d'aquells monestirs que sempre teniu ganes de tornar a visitar. Hi impera un clima de misteri i d'irrealitat; la vegetació, exuberant, o més aviat salvatge, que envolta els venerables murs del cenobi, i l'heura que els vesteix de verdor fins a fer-los desaparèixer, tamisen la llum, donen vida a les velles pedres i hi creen racons d'un encís tot peculiar.

Joan Portals Martí

Document

Al nostre arxiu tenim la pàgina referent al nostre poble, que surt a la Geografia General de Catalunya de Francesc Carreres i Candi, feta entre els anys 1908-1918. Ens explica les dades més importants recollides en aquells anys i en trobem algunes de molt interessants.

Jaume Mora

Vallgorguina (Sant Andréu de)

Poble de 76 cases ab 268 habitants de fet y 296 de dret, situat a la dreta de la riera del s  u nom, afluent de la dreta del Tordera, a 10 kil  metres al NO. del cap de partit. Hi passa la carretera de tercer ordre de Arenys de Mar a Sant Celoni, es del bisbat de Barcelona y pertenyia a la jurisdicció senyorial del Comte de Fuentes. T   110 cases escampades p  l terme que, juntes ab les del poble, formen un total de 186, ab 708 habitants de fet y 755 de dret. A 6 kil  metres hi ha la estació de Sant Celoni, que es la que t  m  s prop.

A la riera de Vallgorguina, que baxa de Collsacr  u, hi aflueix per la esquerra lo torrent de Trentapassos, que serveix de partiti   entre aquest terme y lo de Santa María de Palautordera.

Té una parroquia, baix la advocació de Sant Andréu, ab un rector; un estudi y una costura municipals, y una altra costura particular. F   festes majors lo 24 de Setembre y lo 30 de Novembre. T   llums de petroli, que quasi bé may se encenen.

Compta ab tres hostals y hi ha tartanes que van diariament a Arenys de Mar y a Sant Celoni.

Tota la seua industria consisteix en un molí de farina.

T   mena de coure als *Pesos de la Rectoria*.

Lo s  u terme produheix llenya, blat, llegums y pasturatges, cria algún bestiar, y confronta: al N. ab lo ja esmentat terme de Santa María de Palautordera y ab lo d' Olzinelles; al E. ab lo de Sant Iscle de Vallalta; al S. ab los de Arenys de Munt y Dosrius, y al O. ab lo de Vilalba Saserra.

Se tenen noticies de aquest poble des del segle XIII, sense que se ne esmente cap fet notable.

Dels temps prehistòrics s' hi conserva un *dolmen*, conegut ab lo nom de *Pedra gentil*.

Pot veure-s la ja esmentada *Excursió colectiva a Pineda, terres del Montnegre, Vallgorguina y Sant Celoni*, per en Arthur Osona. *Butlletí de la Associació d' Excursions Catalana*, any 1884, plana 36    41.

Clixé de la Agropaci   Excursionista de Mataró

Dolmen de Vallgorguina, conegut per «Pedra Gentil»

Vallgorguina

Vallgorguina és al meu record de ben petit, per part del meu pare que n'era fill i que me'n va parlar sempre, tant que quan anys després vaig anar-hi cada estiu a passar-hi un mes, m'hi trobava com a casa. Res no era desconegut per mi: ni les cases, ni els veïnats i el nom de les masies i molts topònims. En el fons tot formava part dels meus records, al costat de tot el que després m'ensenyarien la meva tia i la meva cosina germana, de "Cal Sord".

La meva formació humana es fonamenta en tres pilars. L'un a Mataró on vaig néixer i treballar de pagès; sempre. Josa de Cadí, d'on eren els meus avis i la meva mare i el poble del pare Vallgorguina. Si vaig arribar a estimar aquest poble és perquè el meu pare, que n'havia marxat de ben jove, me'l va donar a conèixer amb pèls i senyals i em va parlar d'un terme municipal molt gran, que va de "Trenta passes" fins al Montnegre i amb una economia apària, fonamentada aleshores, en l'explotació forestal: la fusta, la llenya el carbó vegetal i el suro. De terra plana per fer més explotacions agrícoles, productives i competitives ben poca. Res a veure amb les grans planes del Vallès, la comarca del municipi de Vallgorguina. Per tant, si no hi havia feina al bosc, calia anar-la a trobar lluny del poble i això és el que va fer el pare baixant cap al Maresme, comarca amb un clima ben diferent i molt a temperat a l'hivern i que aleshores va permetre el miracle de les "Mataró's potatoes" que aleshores s'exportaven al mercat anglès.

Allà a pocs quilòmetres de Vallgorguina hi havia feina i moltes més oportunitats, sense haver de sotmetre's al dictat dels cacics que dominaven gairebé totes les propietats forestals.

El pare tenia allò que abans en deien "consciència de classe", perquè sabia molt bé el que era ser pobre i haver-se de guanyar les garrofes treballant per altres i no sempre en les millors condicions. Tenia molt clara la composició política dels habitants del poble, quines eren les relacions de poder que hi havia i el que es va lluitar, ja abans de la guerra per canviar-les i aconseguir una societat rural més justa i més igualitària.

Hem anat donar a conèixer el paper que hi va tenir "El Forner", un home culte, autodidacte que va fer escola al poble i sobretot pedagogia. Era deixeble de Manuel Serra i Moret que va ser batlle de Pineda i un dels intel·lectuals que van fundar la USC (Unió Socialista de Catalunya).

Em parlava amb admiració d'aquella gent que van governar el poble els anys luctuosos i difícils de la guerra civil, recordant-me més d'un cop que a Vallgorguina no es va practicar cap mena de violència ni quan van aterrar al poble, després del 18 de juliol del 36, els del "Comitè" de Granollers que venien amb una llista molt ben documentada, a "fer neteja de feixistes".

Vallgorguina va ser un bon exemple, al costat de molts altres pobles de Catalunya, de com les relacions democràtiques, quan realment creus en els valors es practiquen en les situacions més difícils i que l'aixecament dels franquistes contra el govern legítim de la República i també contra el model autonòmic, aleshores del País Basc i Catalunya, no podien mai ser l'excusa que justifiqués venjances ni assassinats.

Ara, amb la perspectiva que em donen els anys, reflexiono sovint sobre la situació social dominant que vaig conèixer de petit a Vallgorguina.

Però en l'economia de la meua família de Cal Sord amb una casa de carrer i una mica de terra de regadiu al Forn. Que donava per subsistir i poca cosa més. I en la llet d'una vaca que anava a parar a la Sila de Sant Celoni i que la padrina l'anava a cobrar el dia de mercat, el dimecres i que jo l'acompanyava caminant per la carretera. I com a exemple d'una explotació ramadera viable, la de Can Puigdemir amb moltes terres de secà, però amb el regadiu de "la Quintana" que en un altre país d'Europa fora un bon model d'explotació agrària, però que aquí amb el sistema de "masoveria" va arribar un moment, els anys seixanta que els masovers van fer nosa, perquè amb l'especulació van guanyar més diners.

Ara penso que en Jaume em va demanar aquesta petita col·laboració amb motiu d'un aniversari de la publicació de "la Vall". Que, per cert, tinc el privilegi de poder-la llegir cada cop que surt i que em fa recordar d'aquella vall que tan bé vaig conèixer de petit i que encara estimo.

M'he anat fent gran i ara ja ho soc molt i també soc cada cop més un apassionat de la història. I tinc molt clar que necessitem saber molt bé d'on venim, si de debò volem tenir clar cap on hem d'anar. En el cas nostre com a catalans, però també com ens recorda l'Eudald Carbonell, com a espècie.

Tenim prou documentació escrita que ens diu quin any Colom va arribar a Amèrica i la Revolució Francesa. Però la història amb visió total no pot ser tan sols situar en el temps els grans esdeveniments. Necessitem arribar al moll de l'os i això no ho aconseguixen només els catedràtics en història. Cal arribar i començar de baix estant i això només és possible a través d'aquell voluntariat local capaç d'estudiar i analitzar la història dels pobles i la seva gent perquè són els autèntics protagonistes de tots els fets que han configurat la vida i la personalitat del nostre país.

I a casa nostra tenim l'Associació Cultural Vallgorguina i la seva publicació emblemàtica "la Vall", amb un treball emblemàtic i un nivell de voluntarisme que serveixen a exemple del que cal que sigui un treball intel·lectual rigorós al costat d'una gran estima pel país i la recuperació de la memòria històrica des de baix estant. Per aconseguir entre tots un país més lliure, més just i més democràtic.

Pep Riera Porta

Can Pradell de la Serra

Can Pradell de la Serra : Jaume Mora

Situació: La masia de Can Pradell de la Serra és construïda al costat d'una plana, arran del camí que va de la carretera de Vallgorguina al Corredor. Té el núm. 7 i és del quarter 3.

Descripció: L'edifici, tal com és ara, va ser construït entre els anys 1842-1850, dates que figuren en diversos llocs de la casa. Hi ha habitatge pels amos i per masovers, i aquestes ampliacions varen ser fetes per en Josep Pradell i Cuch, i segurament van fer servir el Forn de Rajols, que hi ha a pocs metres de la masia.

La casa queda tancada per dues portes grans i una lliça. Està formada per dos cossos de planta rectangular, un té baix i dos pisos, i l'altre a la banda de ponent, una galeria oberta amb arcs, i l'habitació dels amos que tenia tres finestres. La teulada és a dos vessants, amb el carener paral·lel a la façana. El conjunt té forma de L. A la part antiga hi ha diverses portes i finestres amb llinda de pedra plana. En canvi, a la part de nova construcció les portes que trobem amb dovelles són d'estil gòtic i d'altres de llinda plana d'un estil renaixentista avançat, així com la majoria de les finestres. A la part posterior de la casa trobem una finestra emmarcada amb rajols. A la casa dels amos hi havia pintures al sostre i parets amb representacions de l'entorn de Can Pradell i en altres sales, fets i ciutats del món, aquesta decoració era de l'època barroca. Cal destacar que la llar de foc de la casa dels amos era situada al

centre de la cuina.

L'any 1860 en el Nomenclàtor de la província de Barcelona, trobem catalogada Can Pradell de la Serra com un caseriu important, i tenia el núm. 7.

Història: L'any 1920, hi varen entrar de masovers en Joaquim Mas Llavina, casat amb la Margarida Puig Fàbrega que van tenir dos fills, Josep i Martí. A la casa hi havia quadres pel bestiar i el celler. Collien blat i farratge, menjar pels animals i també tenien aviram, carro i cavall i feien pallers. En Martí es va quedar a la casa amb els seus pares, i va viure fins a l'any 1991 que va marxar a Ca l'Arbocer amb els seus parents. Aquests masovers tenien una vinya a Tapioles, cap a la cara de ponent del Turó de les Guineueres.

Les primeres referències que trobem d'aquesta casa són el anys 878 i 1012, en el llibre "Notes Històriques del Bisbat de Barcelona de Mn. Mas" i en deien la casa d'en Paradell.

Entre els anys 1151 i 1157, per les disputes entre Rimbau I del Montseny i l'ordre dels Hospitalers de Sant Celoni, per un testament, el comte Ramon Berenguer IV va dictar un laude d'uns alous que Rimbau I tenia en el terme de Vallgorguina, prop dels Pradells i, Santa Eulàlia de Tapioles i el mas Ricós i, aquestes propietats van passar a mans dels Hospitalers.

A la visita pastoral que el pontificat de Ponç de Gualba va fer l'any 1314 hi trobem el nom de Pradell, com a testimoni seglar d'aquesta casa, sabem que l'any 1310 es va tonsurar a Ramon de Pradells a Sant Celoni.

L'any 1362 en Pradells va pagar 13 sous i 9 diners com a contribució de la guerra que Pere el Cerimoniós mantenia contra el rei de Castella. (circular núm. 4 de l'arxiu Fidel Fita any 1960).

En el fogatge de l'any 1380 trobem documentat en Pradells, (circular núm. 4 de l'Arxiu Fidel Fita any 1960).

L'any 1497 es va fer un altre fogatge a Vallgorguina i en aquesta casa surt documentat en Pradell, i quan es va fer el de l'any 1515 la casa ja surt documentada com a Can Pradell de la Serra.

L'any 1517, l'Antoni Pradell va denuncià al ferrer de Sant Celoni Antoni Vila per haver tallat llenya d'alzina de la seva propietat. Era un dret que tenien que va portar moltes denúncies i baralles dels propietaris amb la gent que agafava la llenya.

L'any 1526, en Bernat Jalpí mercader de Sant Celoni va comprar una peça de terra a Bernat Pradell de Vallgorguina en terme d'Olzinelles al lloc dit l'Arbosseda (AHFF núm. 1442).

L'11 de juliol de l'any 1553 el síndic de Vallgorguina Miquel Llunell va fer el fogatge del poble i es troba l'Esteve Pedrel.

L'any 1574 hi va haver una altra sentència que reconeixia els drets que tenien els habitants de Sant Celoni a agafar llenya dels boscos de Vallgorguina.

El dia 12 de novembre de l'any 1599, al·l'era d'aquesta casa si va reunir les universitats de Vallgorguina i de la Serra amb el notari Josep Sorís, per aixecar acta de l'acord que havien de prendre, per poder comprar els termes de Vallgorguina i Vilalba Sa Serra. De Vallgorguina hi van assistir, Bartomeu Palomer, Narcís Carcassès, Pere Llunell, Pere Castellar, Joan Pradell, Antoni Mascaró, Salvi Ricors,

Anagrama de Joseph Pradell

Bernat Plana, Llorenç Vall, conegut per Morell, Josep Plana, i Antiga, vídua de Pujades acompanyada pel seu fill Antoni. En dies posteriors s'afegeix més gent de Vallgorguina concretament de Can Pradell, Bernat Pradell, i del terme de Santa Maria de la Serra, hi havia Pere Bonamusa.

L'any 1646 hi ha un

altre baralla per la llenya, Miquel Pradell va donar un cop de bastó d'alzina, que portava a Bernat Franquesa, mentre els seus companys marxaven ràpidament amb els animals.

L'any 1656, en Joan Pradell era síndic de Vallgorguina quan es pagaven uns diners pels allotjaments militars, es volia que quan hi havia guerres, els soldats, no haguessin de viure a cap casa del nostre poble. (la Vall 337)

Els anys 1661 i 1665, la gent dels pobles veïns continuaven agafant llenya dels boscos de Vallgorguina, i les sentències eren igual que les anteriors. El dia 8 de novembre de l'any 1666 varen venir a Vallgorguina amb una destrat que li oferia Pere Antich Mascaró i tallaren diferents classes de llenya en unes peces de Joan Morell i Miquel Pradell, perquè veiessin que havien d'acceptar-ho.

L'any 1753, es van fer unes obres per arreglar el Pont Trencat de Sant Celoni que travessa la Tordera i els pobles veïns havien d'ajudar. Les fustes que es feren servir eren de Can Pradell de Vallgorguina. (del llibre Miquel Grivé i Massó pàg. 54)

L'Isidre Pradell, l'any 1766, es va oposar a pagar el Dret de Vigília que reclamava el rector i va participar en un plet amb altres propietaris de masies del Vallgorguina. Al final de la concòrdia els pagesos es varen comprometre a pagar algun quartà de blat a la rectoria, segons la casa.

Per un qüestionari que es va omplir a l'Ajuntament l'any 1770, sabem que en Josep Pradell i Gell era batlle de Vallgorguina, i en Francesc Pradell de la Serra era regidor.

En el cadastre que es va imposar a partir de l'any 1715 amb el Decret de Nova planta des de Madrid, els catalans van haver de pagar molts més impostos. L'any 1790, en Joan Pradell i Cuch, pagava 27 lliures, 10 sous i 3 diners. També en Francisco Pradell de la Serra que pagava 25 lliures i 14 sous.

L'any 1795, aquesta casa va contribuir amb 5 lliures per formar un cos de Miquelets, i en Salvador Pradell i Llunell, amb 1 lliure. (guerra Gran 1793-95).

Una època d'esplendor d'aquesta masia va ser quan hi va haver en Josep Pradell i Cuch, 1815-

Algunes pintures que hi havia a l'entrada de la masia

1875, que es va casar amb una pubilla de Can Castellar, que es deia Josepa Castellar Palaudaries, i van tenir 2 fills Pau i Josep. En Pau Pradell Castellar, 1847-1929, es va casar amb Maria Vila Prat i continuaren a la casa.

L'any 1815 aquesta casa portava suro als obradors d'Arenys de Mar. El transport ho feien carreters del mateix poble. En Pau Pradell era un dels propietaris importants d'alzines sureres. (pàg. 40 i 94) el llibre la indústria del suro a Arenys de Mar.

També sabem que una font d'ingressos important, a principis dels anys 1800, que van servir per fer les obres d'ampliació d'aquesta masia i altres, era "vendre pins a mar", que vol dir als mestres d'aixa d'Arenys i la construcció naval. També diuen que es dedicava a traspassar, persones o mercaderies de Barcelona a Mallorca, per això tenia un nivell de vida força elevat.

L'any 1850, en Josep Pradell i Cuch, va adquirir i transformar l'església de Santa Eulàlia de Tapioles, afegint el campanar la façana abarrocada i els edificis i rectoria annexos.

L'any 1851 en Salvador Pradell va signar un escrit en contra de la devolució a les arques de l'església d'uns diners que s'havien gastat l'any 1809 en la guerra contra els francesos per fer sometents. El Sr. Bisbe de Barcelona volia fer pagar aquells diners que s'havien tret de la caixa rectoral.

El 18 de gener de 1852, en Josep Pradell que era alcalde de Vallgorguina, va demanar al Bisbat que tornés a deixar fer missa a Santa Eulàlia, ja que l'octubre de l'any 1851 ho havien prohibit. El Sr.

Bisbe deia que l'església havia d'estar ben arreglada i ornamentada. Però no fou fins a l'any 1854 que va aixecar la prohibició, perquè el Sr. Pradell va afuixar i es va arreglar l'església i si va construir un altar dedicat a Sant Roc protector de la pesta. Sembla que en el fons de la qüestió, era que el Sr. Pradell, no pagava uns tributs a l'església, i per això no tenia el permís.

En Josep Pradell i Cuch, va ser la persona que va arreglar el dolmen de la Pedra Gentil, l'any 1855. El Centre Artístic d'Olot, en va fer una descripció l'any 1878.

L'any 1867, en Josep Pradell i Cuch, va construir el pont d'en Pradell. El director de l'obra va ser l'Agustí Quera Torres de Can Mestre de Cases. Per sota aquest pont hi ha un pas que i passava el camí de la Timba, i també diuen que servia per passar aigua des de una resclosa. actualment hi passa la Via Verda que uneix Vallgorguina amb Sant Celoni. (la Vall 223)

Arran del camí que va al Corredor al costat de la masia, hi ha la font de can Pradell que recull l'aigua d'una mina situada al bosc, i també porta aigua a la masia. Va ser construïda per en Josep Pradell i Cuch entre 1840-50.

La fil·loxera a Vallgorguina va fer que s'haguessin d'arrencar tots els ceps, entre els anys 1885-1888. Per aquest motiu la Diputació de Barcelona va perdonar el pagament d'un any de l'impost que es pagava de la vinya. En Pau Pradell Castellar, en tenia una a Ca l'Arbocer, Can Castellà i Can Pradell.

L'any 1890, en Pau Pradell Castellar, era una de les persones importants com a viticultor del nostre terme (Cooperativisme i associació agrària de Catalunya).

L'any 1919, en Joan Pradell de la Serra, va ser una de les persones que van fer els tràmits per formar la Societat els Previsors de Vallgorguina. Aquesta entitat estava dividida en tres branques Cooperativa, Germandat i Saló Recreatiu.

Els Previsors de Vallgorguina, seguien la política de la Lliga Regionalista d'en Francesc Cambó, eren els de la dreta, coneguts com els de Dalt.

L'any 1931, en les famoses eleccions de les "estaques" de Vallgorguina, en Pau Pradell i Castellar, no el deixaren votar.

Per anar al poble moltes vegades passaven per la drecera de Can Pradell i llavors travessaven la riera de Vallgorguina per la passera de Can Sumana, cap a la Quintana de Can Puigdemir.

Darrere la casa de Can Pradell, hi havia el Banc del Comiat. Els propietaris solien acompanyar fins aquest banc a les persones que visitaven la casa per donar l'últim adéu-siau. També hi acompanyaven les persones que s'havien mort. Molt a prop a dalt el turó, hi ha la pedra del Gamarús que és un banc conegut amb aquest nom, perquè aquest rapinyaire nocturn acostumava a anar a cantar a dalt d'un pi que hi ha al costat d'aquest banc.

Durant la guerra els amos de la casa, varen marxar per por, o s'amagaren i llavors aquesta finca va ser confiscada pel comitè i Ajuntament de Vallgorguina que hi tallaren arbres i dels diners que en treien, van fer moltes obres al poble. En aquesta casa durant la guerra hi van viure refugiats, gent que venia d'altres pobles per culpa del conflicte bèl·lic.

Aquesta propietat hi ha diferents arbres monumentals. El Pi Xic ja desaparegut, era considerat un dels 5 pins més grans de Catalunya, es va morir l'any 1992, i era situat al torrent del mateix nom. També trobem el Suro del Pla d'en Duran i al costat de la casa el Plàtan de Can Pradell de la Serra.

En Salvador Pou Pradell va ser l'últim propietari i era solter, per tant, no hi va haver descendència directa. Va morir l'any 1980 i, actualment el propietari és en Josep Salvador Alfaras.

Aquesta masia tenia una petita capella dedicada a la Mare de Déu del Roser. Era situada a sota la galeria, on hi havia l'habitació dels propietaris de la casa.

"Oratori de Can Pradell a la Mare de Déu del Roser" (Gavin). "En Pradells" (ACV, D0238. Cens de l'any 1362), (Fogatge de l'any 1497), "Documents sobre fogatges de Montclús i de Montseny (segle XIV). Vers l'any 1380. En Pradell" (LV, núm. 150, pàg. 13) "Esteve Pedrel" (ACA, Secció del Reial Patrimoni, fogatge núm. 2598, any 1553, f. XXVII), "En Pradell" (ACA, Batllia General de Catalunya A-401), "Pradell Esteve, fill de Joan Pradell i Margarida, padrins Esteve Pascual, Elianor St. Pere, 9 de juliol de 1601" (ADB, Ll. I Bap Matr Vallgorguina 1601-1604, pàg. 5) "Pradell Joan, 12 de maig de 1603, Joan Pradell pagès d'aquesta parròquia, Margarida muller, padrins Bernat Portell i Patronila Alsina. Pere Domènech, vicari" (Ll. I Bap Matr Vallgorguina 1601-1604, pàg., 22)

"Vuy que comptem 22 abril 1606 òbits de na Joana Pradell de Tapioles" (Ll. XXXIII Òbits Vallgorguina-Vilalba 1601-1645) "Pradell, Mariana, octubre 1606, filla de Bernat Pradell i Joana Pradell de Tapioles Vallgorguina, padrins Joan Cors de Montornès, Justina Bosch de Trenta Passos. Miquel Sala, vicari de Vallgorguina" (ADB, Ll. I Bap Matr Vallgorguina 1601-1604, pàg. 57) "11 març 1619. Pradell, Margarida, filla de Bernat Pradell de la Serra i d'Elisabet muller seva" (Ll. I Bap Matr Vallgorguina 1601-1604) "23 d'abril de 1619, Puig, Margarida, Verendia, filla d'Antoni Puig i Elisabet muller seva, habitants en la casa Pradell de la Serra, padrins Antoni Mascaró i Margarida Montasella, tots d'aquesta parròquia" (ADB, Ll. I Bap Matr Vallgorguina 1601-1604) "30 de juliol de 1867. Projecte d'un pont que D. Josep Pradell i Cuch pretén construir per al pas a les seves propietats, a la riera de Vallgorguina. Memòria i plànols per a construir un pont de dos ulls per a pas de l'aigua i un pas lateral per a persones" (ADB, Caixa núm. 47 projecte de pont).

"Pi del Gamarús, pi pinyer situat darrera Can Pradell de la Serra, on el gamarús s'instal·lava a la nit (RM) "El Pi Xic espècie, pi pinyer, era entre el torrent i la serra que duen el mateix nom, molt a prop del Gual de Ca l'Arbocer. Actualment, és mort, era l'arbre més gros de Vallgorguina. És deia així perquè prop seu hi havia el pi Gros que va ser tallat el segle passat. (AV pàg., 40), "Possessió anomenada d'en Pradell, vinya, propietari Josep Pradell de la Serra" (Cadastre finals del XIX, núm. 91, PV).

Bibliografia. Revista La Vall, Arxiu documental de l'Associació, recull oral, Garcia-Pey, Enric, recull de noms antics i moderns. Vallgorguina any 1999, Associació Cultural Vallgorguina. Portals i Martí, Joan. Vallgorguina la vall, la parròquia, el poble una llarga història, any 2011.

Hem arribat al número 450 de la Vall. 30 anys col·laborant, fent escrits d'esports. S'acaba la lliga 2024-2025 pel Vallgorguina. Ha sigut una bona temporada. Fotos de tots els equips que han fet possible la temporada.

Felicitats a tots i al campió de lliga Lúdica Infantil F11.

CAMPIONS Lúdica infantil F11

Femení Amateur F7

D'esquerra a dreta:

Benjamí Tercera divisió S10 - Segona Divisió Femení Juvenil - Tercera divisió Aleví S12 -
Segona Divisió Femení Infantil - Amateur quarta catalana - Cadet segona divisió

NOTÍCIES / albert torras

Foto: Albert Torras

L'Albert ens explica: "Un any amb un canvi pel mig, 1a volta a Olot on va començar bé i va arribar Nadal. Vaig tenir l'oportunitat de tornar on vaig estar fa uns anys, i la veritat que ha sigut una decisió molt bona, he jugat molt bé, he gaudit molt del futbol, ha sigut una segona volta on hem lluitat fins al final per posar-nos al play-off, al final no ho hem aconseguit. Però ha sigut molt bona temporada tant en l'àmbit individual i col·lectiu, i ara doncs amb ganes de tornar a la pròxima temporada. Veurem on aniré, i seguir com aquests últims anys en què sempre he estat lluitant per pujar de categoria que espero que aquest any sigui la bala vençuda".

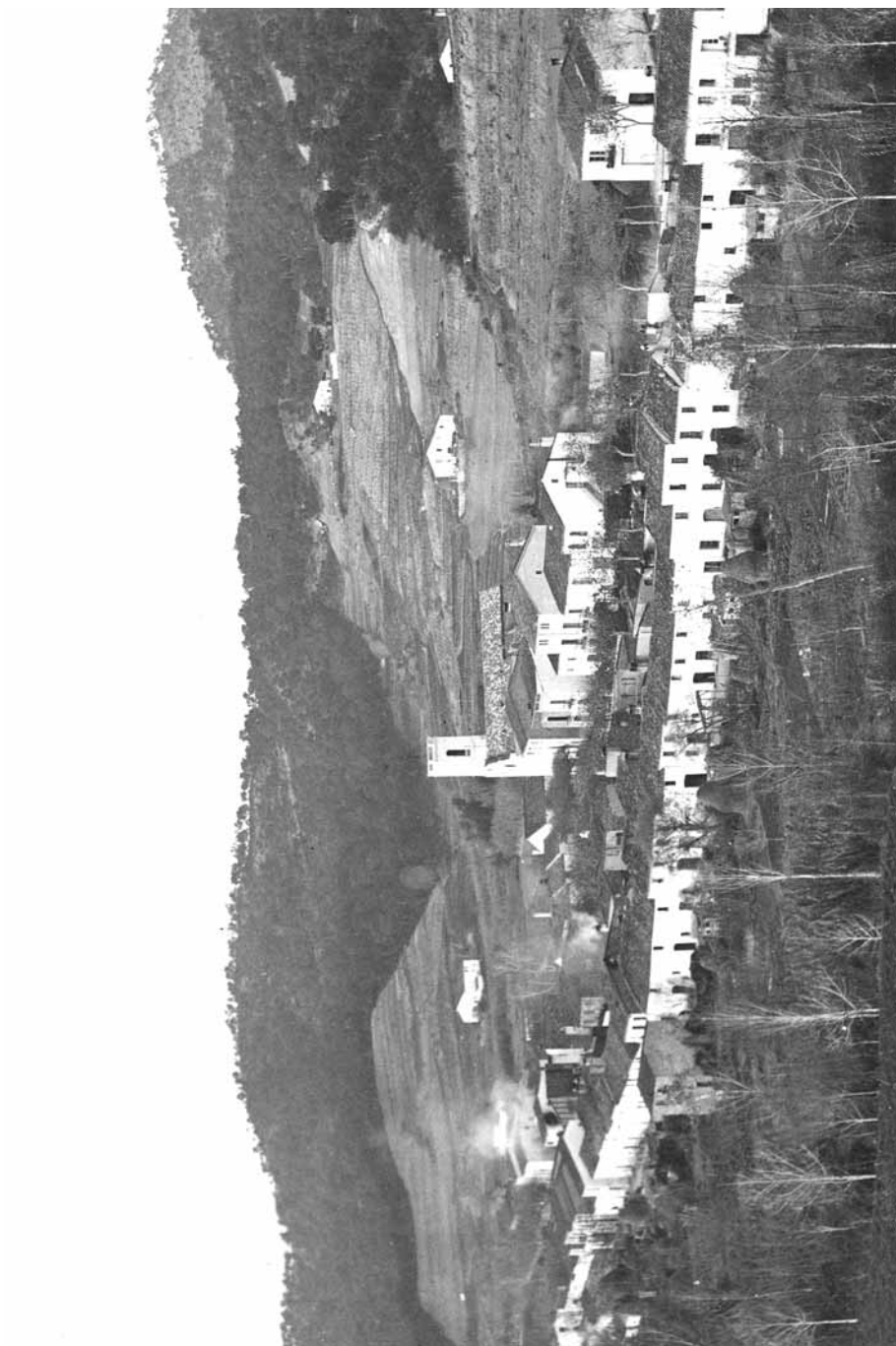
NOTÍCIES / patins

Foto: CPA Arenys de Mar

El CPA Arenys de Mar amb dues patinadores de Vallgorguina l'Aran Bosch i l'Arlet Albero el passat 4 de maig van participar en l'Open BCN avançat lliure, nivells 9 i 10 celebrat a Parets del Vallès, amb l'entrenadora Anna Benet,

IMATGES ANTIGUES DE VALLGORGUINA

Panoràmica de Vallgorguina realitzada al voltant de l'any 1920

Període sense electricitat i davant de la carretera Vella i de moltes cases tenien el seu paller

GRUP **GAMMA** **J. Riera**

Antiga Ctra. provincials, s/n
08460 Sta. Maria de Palautordera
Tel. 93 867 07 64 www.j-riera.com

AUTO REPARACIÓ J. PUIGVERT

Ctra. Nova, 104
08471 Vallgorguina (Bcn)
Tel/Fax 93 867 92 36
arjpuigvert@gmail.com

www.jpuijvert.com

IMS, S.L

Electricitat

Aigua

Climatització

Gas

Calefacció

675 68 59 47 (Vallgorguina)
cristian.sans.mu@gmail.com

PLANELLS PINTURA DECORATIVA

Ctra. Nova, 55
08471 VALLGORGUINA (BCN)

Tel. 93 867 94 50
Mòbil 687 541 300

J.B.

JORDI BARRI PUIGVERT
CONSTRUCCIONS I REFORMES

C/ DEL SOL, 4
08471 VALLGORGUINA
Tel./Fax 93 867 91 93
Mòbil 670 24 37 48
j.barrir@terra.es

VIVERS SALICRÚ Agricultura Biodinàmica Verdures i Arbres Ornamentals

T. 671 033 213

www.viverssalicru.cat

Per sucar-hi pa

CARNISSERIA

Dimarts, Dimecres i Dijous:
de 8'30h a 13'30h

Divendres:
de 8'30h a 13'30h i de 18h a 20h

Dissabte i Diumenge:
de 8'30h a 14h

MENJAR PER EMPORTAR

Dijous: de 10h a 14h
Divendres: de 10h a 14h i de 18h a 20h
Dissabte i Diumenge: de 10h a 14h

Carretera Nova, 43 · 08471 Vallgorguina
Tel. 677 57 99 40

BigMat **Fradera**

**Magatzem professional
per a la construcció**

C/ Ramon y Cajal, 1 • 08470 SANT CELONI (Barcelona)
Tel. 93 867 15 12 • Fax 93 867 53 18 • fradera@bigmat.es • www.fradera-bigmat.es.net

TALLER DE SERRALLERIA

VALLGORGUINA

S
C
P

tot en ferro!

PORTES - REIXES
BARANES - TANCATS, ETC...

Església, 22 - Tel. 93 867 93 13 - 08471 VALLGORGUINA

Casa de Colònies
Granja Escola
Turisme rural
Excursions

Can Clarens

www.canclarens.cat - tel. 938679195-600585990

Ctra. C-35 Km. 56,7 • 08470 Sant Celoni (BCN)
borrull@ferreteriaiborrull.com | T. 93 867 48 56
www.ferreteriaiborrull.com | F. 93 867 59 83

CAN MARTÍ

Allotjament Rural

Ctra. Nova, 67
08471 Vallgorguina (BCN)

600 685 547
@casacanmarti
canmarti67@gmail.com
www.canmarti.org

PROTUMAN, S.A.

PROJECTES • CANONADES • MECANITZACIÓ • MANTENIMENT
MUNTATGES INDUSTRIALS

POL. IND. MOLÍ DE LES PLANES • 08470 SANT CELONI (BARCELONA) • TEL. 93 867 54 50

E.S. VALLGORGUINA, S.L.

☎ 93 867 88 83

Ctra. C-61, Km. 11 • 08471 Vallgorguina

Sergi Vilar

Gestió Immobiliària
Compra - Venda - Lloguer

AGENT
ING
NATIONALE-NEDERLANDEN

Ctra. Nova, 46. 08470.Vallgorguina
Tel-Fax: 93.867 93 46
Mòbil: 670 099 093

LLACETS

E S T A N C

- VENDA DE PREMSA
- TABAC
- ARTICLES VARIS D'OFICINA
- ARTICLES DE REGAL.

Ctra. Nova, 47
08471 Vallgorguina
T. 93 867 92 57

finques i serveis s.l.

Balmes, 23
08470 Sant Celoni
T. 93 867 58 23

Goya, 18
08440 Cardedeu
T. 93 198 36 36

www.arafinques.com

tel. 938679318 - 600585990

l'adopció, una bona opció

Vallgorguina
www.mascotesbcn.com

AREA LOCAL

- Impremta
- Branding
- Tèxtil
- Vinils
- Lones
- Rètols

C/ TURÓ DE L'HOME, 49 • LOCALS 1 i 2 - HOSTALRIC
T. 872 99 38 95

mc

mercè
casas

perruqueria i estilisme

Ctra. Nova, 46 • 08471 Vallgorguina (Barcelona)

☎ 640 151 002 / 931 792 732

